

ХУЛОСАИ

Комиссияи экспертии Шурои диссертатсионии 6D.KOA-066 назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ба диссертатсияи Бобоёров Холмаҳмад Холиқович дар мавзуи «Хусусиятҳои гендерии зухуроти хосиятҳои типологии мизочи наврасон дар чараёни азхудкунии дониш» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои психологӣ аз рӯйи ихтисоси 19.00.01 – Психологияи умумӣ, психологияи шахсият, таърихи психология

Комиссияи экспертии Шурои диссертатсионии 6D.KOA-066-и назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон дар ҳайати раиси комиссия Г.Н. Зокиров - доктори илмҳои сиёсӣ, профессор, аъзо Н.Қ. Амонов - номзади илмҳои психологӣ, дотсент ва Ҳ.А. Зайтметов - номзади илмҳои психологӣ, дотсент оид ба қабул намудани диссертатсияи Бобоёров Холмаҳмад Холиқович дар мавзуи «Хусусиятҳои гендерии зухуроти хосиятҳои типологии мизочи наврасон дар чараёни азхудкунии дониш» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои психологӣ аз рӯйи ихтисоси 19.00.01 – Психологияи умумӣ, психологияи шахсият, таърихи психология барои ҳимоя ва муайян кардани рӯзи он муқаррар карда шудааст.

Дар шароити замони муосир дар рушди самараноки сатҳи таълим ва баланд бардоштани сифати дониши хонандагонӣ муассисаҳои таълимӣ омӯзиши типҳои мизоч, зухуроти хосиятҳо ва ҷанбаҳои назариявӣ ва амалии онҳо дар раванди таълиму тарбия муҳим мебошанд. Ин талабот ба тақвияти арзишҳои маънавию ахлоқии таълимгирандагон мусоидат мекунад. Инчунин, дар оянда, ҳангоми ба назар гирифтани чунин омӯзиш аз ҷониби омӯзгорон ва шахсони муттасадӣ, ки бештар бо хонандагон кору фаъолият мебаранд, барои тайёр намудани кадрҳои баландихтисос замина мегузорад.

Ҷомеаи муосир, ки раванди мураккаб ва муқовиматомези рушди демократиро аз бар мегирад, яке аз принсипҳои асосии он эътироф ва риояи баробарии қонуни мардон дар ҳама самтҳо мебошад, ки бояд аз хурдсолӣ ташаккул ёбад. Дар ин ҷода принсипҳои муносибати гендерӣ дар рафти азхудкунии дониш нақши ҳалкунанда мебозанд.

Татбики роҳу воситаҳои гендерӣ ба таълиму тарбияи шахс дар шароити навсозии мазмуни таҳсилот ва дигаргунии шарту шароит ва таъсири омилҳои иҷтимоӣ дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ аҳаммияти ҷиддӣ пайдо мекунад. Таҳсилоти гендерӣ ба ҳалли бисёр мушкилоти муҳимми психологию педагогӣ ва иҷтимоӣ мусоидат мекунад ва зарурати инкишофи он дар ҷамъомадҳои педагогӣ торафт бештар муҳокима мешавад. Бо вучуди ин, дар кишвари мо таълими муносибати гендерӣ дар таҳсилоти мактабӣ ҳанӯз ҳам камёб аст. Дар Ғарб таълими гендерӣ ҳанӯз аз кӯдакистон оғоз мешавад. Таълими ба баробарии гендерӣ нигаронидашуда қодир аст дар насли наврас шуури баробархукукиро ташаккул диҳад.

Дар китобҳои дарсии психология, педагогика ва воситаҳои таълимӣ одатан фарқияти ғайриҷамъияти маърифатии хонандагонии синну соли гуногун нишон дода шудаанд, аммо дар бораи тафриқи байни духтарону писарон дар ҷодаи азхудкунии дониш маълумоти нокифоя ба назар мерасад. Духтарону писарон дорои хусусиятҳои гуногуни психикӣ, маърифатӣ ва ҳолатҳои эҳсосотӣ мебошанд, ки дар навбати худ бо таркиби гуногуни сохторӣ ва функционалии ҷинси занона ва мардона муайян карда мешаванд. Маҳз дар қори диссертатсионии Х.Х. Бобоёров масъалаи мазкур амиқу дақиқ мавриди баррасӣ қарор гирифтааст.

Мавзӯ ва муҳтавои диссертатсияи Бобоёров Холмаҳмад Холиқович дар доираи масъалаҳои зикргардида мубрамияти онро собит месозанд.

Дар асоси омӯзиш ва таҳлили диссертатсияи Бобоёров Холмаҳмад Холиқович комиссияи эксперти чунин пешниҳодот ирсол менамояд:

1. Диссертатсияи Бобоёров Холмаҳмад Холиқович дар мавзӯи «Хусусиятҳои гендерии зухуроти ҳосиятҳои типологии мизочи наврасон дар ҷараёни азхудкунии дониш» тибқи талаботи бандҳои 31-33-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ шудааст, мувофиқ мебошад. Он фарогири масъалаҳои мебошад, ки ба хусусиятҳои гендерии мизочи наврасон пайвасти ногузастанӣ ва доимӣ доранд. Диссертатсия қори илмӣ-таҳқиқотии анҷомёфта

буда, пажӯҳиши ҳамачонибаи психологиро дар самти таҳқиқи азхудкунии дониш вобаста ба типҳои мизочи наврасон дар заминаи омӯзиши гендерӣ фаро мегирад.

2. Мавзӯ ва мазмуни таҳқиқот ба шиносномаи ихтисоси 19.00.01 – Психологияи умумӣ, психологияи шахсият, таърихи психология (илмҳои психологӣ), ки аз рӯи он ба Шурои диссертатсионии 6D.KOA-066 назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон мувофиқи фармоиши Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон 15 уми июли соли 2024, таҳти № 223/шд ҳуқуқи қабули диссертатсияҳо барои ҳимоя дода шудааст, мувофиқ мебошад. Ҳамзамон, таҳқиқот ба талаботи Феҳристи ихтисосҳое, ки аз рӯи онҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон унвонҳои илмӣ дода мешаванд ва бо қарори Раёсати Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ шудааст, мувофиқат мекунад.

3. Натиҷаҳои асосии таҳқиқоти диссертатсионӣ ва тавсияву пешниҳодҳои довталаб дар 9 номгӯи интишороти илмӣ ба таъъ расидаанд, ки саҳми шахсии муаллифро дар раванди таҳқиқи масъала нишон медиҳанд. Мақолаҳои муаллиф дар теъдоди 9 адад дар маҷаллаҳои илмӣ тақризшавандаи тавсиянамудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр шудаанд ва ба мавзӯи таҳқиқоти диссертатсионӣ комилан мувофиқ буда, моҳияти асосии таҳқиқотро инъикос мекунанд. Теъдоди маводи нашршуда ба талаботи банди 35-и “Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ”, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, № 267 тасдиқ гардидааст, мувофиқ мебошад.

4. Дар таҳқиқоти диссертатсионии Бобоёров Холмаҳмад Холиқович истифодаи мавод бе нишон додани маъҳаз мавҷуд набуда, тамоми манбаъҳои истифодашуда бо ишора ба муаллиф ё маъҳаз тавассути иқтибос ба расмӣ дароварда шудаанд, ки аз риоя шудани банди 33-и “Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ”, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, № 267 (бо тағйиру иловаҳо аз 26-уми июни соли 2023, № 295) тасдиқ гардидааст, шаҳодат медиҳад.

5. Мулоҳизаю хулосаҳое, ки дар рисолаи илмӣ оварда шудаанд, эътимодноқ буда, онҳоро дар зинаи муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ дар самти таҳқиқи мавҷудияти тафриқаҳо байни намоёндагони гуногуни ҷинсӣ, мавҷудияти тағйироти синнусолӣ дар мизоҷ бо назардошти хусусиятҳои гендерӣ, суръати баланди фаъолияти таълимии хонандагон дар давраи наврасӣ метавон истифода кард.

6. Рисола ба талаботи банди 35-и “Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ” мувофиқат мекунад. Диссертатсияи мазкур аз ҷониби муаллиф мустақилона навишта шуда, дорoi умумият ва ягонагии дохилӣ мебошад. Навгони илмӣ ва муқаррароти барои ҳимоя пешниҳодшуда саҳми шахсии муаллифи кори диссертатсиониро собит месозанд.

7. Таҳқиқоти диссертатсионии Бобоёров Холмаҳмад Холиқович дар мавзui «Хусусиятҳои гендерии зухуроти ҳосиятҳои типологии мизoҷи наврасон дар ҷараёни азхудкунии дониш» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои психологӣ аз рӯи ихтисоси 19.00.01 – Психологияи умумӣ, психологияи шахсият, таърихи психология анҷом дода шудааст. Автореферат дар мутобиқат бо мантиқи таҳқиқ таҳия гардида, муҳтавои асосии таҳқиқотро инъикос менамояд. Натиҷаҳои илмие, ки унвонҷӯй ба даст овардааст ба ихтисоси 19.00.01 – Психологияи умумӣ, психологияи шахсият, таърихи психология мувофиқат менамоянд.

Комиссияи экспертӣ дар асоси банди 60-и “Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ” пешниҳод менамояд:

1. Диссертатсияи Бобоёров Холмаҳмад Холиқович дар мавзui «Хусусиятҳои гендерии зухуроти ҳосиятҳои типологии мизoҷи наврасон дар ҷараёни азхудкунии дониш» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои психологӣ аз рӯи ихтисоси 19.00.01 – Психологияи умумӣ, психологияи шахсият, таърихи психология ба ҳимоя қабул карда шавад.

2. Комиссияи экспертӣ муҳаққиқони зеринро, ки корҳои илмӣ-таҳқиқотиашон ба ихтисоси 19.00.01 – Психологияи умумӣ, психологияи

шахсият, таърихи психология мувофиқат доранд, ба ҳайси муқарризони расмӣ пешниҳод менамояд:

- Қодиров Ботир Рахмонкулович – доктори илмҳои психологӣ, профессори кафедраи психологияи филиали ДДМ ба номи М.В. Ломоносов дар ш.Тошканд;

- Абдурахмонов Гулруз Нурмаҳмадович – номзоди илмҳои психологӣ, дастурдихандаи ҶДММ “Менечменти технологӣ”.

3. Ба сифати муассисаи пешбар – Донишгоҳи байналмилалӣ забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи С.Улуғзода пешниҳод карда мешавад.

4. Барои наشري ʔълони ҳимоя, ҳимояи минбаъда ва ҷойгир намудани матни диссертатсия ва автореферат дар сомонаҳои Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ва Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозат дода шавад.

5. Барои ҷопи автореферат бо ҳуқуқи дастнавис ва ирсол гардидани он ба суроғаҳои таъиншуда иҷозат дода шавад.

Раиси комиссия:

доктори илмҳои сиёсӣ, профессор

Зокиров Г.Н.

Аъзои комиссия:

номзоди илмҳои психологӣ, дотсент

Амонов Н.Қ.

номзоди илмҳои психологӣ, дотсент

Зайтметов Ҳ.А.

“30” август соли 2025

“Имзои Г.Н. Зокиров ва Н.Қ. Амоновро тасдиқ менамоям.

Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси
Донишгоҳи миллии Тоҷикистон

Тавқиев ʔ.Ш.

“Имзои Ҳ.А. Зайтметовро тасдиқ менамоям.

Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси
Донишгоҳи давлатии Хуҷанд
ба номи академик Б.Ғафуров

Сайдуллозов 3.С.